

El pou del vernís

Butlletí
d'informació

Editorial

Acabem l'any 2013 i amb ell l'homenatge col·lectiu de Catalunya al poeta i escriptor Salvador Espriu, defensor per excel·lència de la llengua catalana.

Des de Grup d'Estudis li varem dedicar el Sant Jordi, amb l'actuació dels rapsodes més desafiadors de la paraula i la música que fins ara hem conegut, la seva actuació va ser brillant i emocionant tal com requeria el moment.

I sobre la paraula, es a dir sobre la llengua ens agradaria fer una reflexió: estem davant de l'arma humana més forta i en aparença més inofensiva, un poble amb llengua pròpia és molt poderós!. Els catalans tenim la nostra, és un regal que ens han fet els nostres avantpassats, podria no haver estat així, en alguns moments podien haver desistit, les actuacions en contra han estat constants al llarg de la història, la força i la identitat del nostre poble haurien estat molt diferents del que són ara, no oblidem que alguns d'ells varen perdre la vida només per parlar-la.

Us convido a estimar-la, defensar-la, protegir-la, aprendre-la, perfeccionar-la i transmetre-la a les properes generacions com el valor més preuat que un pare pot deixar al seu fill.

Des d'aquí, també, el nostre agraïment a tots els nouvinguts que han demostrat interès per integrar-la a la seva vida i a els seus seves costums, ells també ajuden a la supervivència del català.

Esperem poder seguir comptant amb la confiança i el suport que heu demostrat fins ara al Grup d'Estudis d'Esplugues.

Us desitgem un Bon Nadal !

Caves Marguery, història d'una marca espluguina

Josep Alcalde Amaya

Cap al 1888, Pere Brillas i Sanllehí juntament amb el seu fill Josep Brillas i Batllori crea una empresa de vins i olis, amb seu a uns locals a la ciutat de Barcelona i bodega situada a Esplugues, on ja hi ha constància de la participació de la empresa a la Exposició Universal de Barcelona del 1888.

Anys més tard, Josep Brillas i Batllori, continuador del negoci de vins, es va associar amb el seu cunyat Gabriel Ribó, fabricant de licors, i al 1902 van sol·licitar al Registro de Marcas y Patentes de Madrid, la inscripció de la marca Cave de Sainte Magdalenne, que van fer servir fins al 1912.

Posteriorment, al 1905, Brillas i Ribó, van demanar una marca d'aiguardents i anissats anomenada Trinidad, que van utilitzar fins al 1917.

El fundador de les caves va ser Josep Brillas i Batllori, ja que coneixedor de la producció de vins i licors i al tenir notícies del procés d'elaboració del xampany que hi havia a França i com que disposava de la finca d'Esplugues, va ser el primer que es va aventurar a iniciar la elaboració del xampany i va començar a excavar les caves que hi ha sota l'actual edifici del Casal de Cultura.

Tot i que Josep Brillas i Batllori no va arribar a fabricar vi escumós (només va fer algunes proves), va ser el seu fill, Josep Brillas i

Socias, qui va donar la empenta definitiva a les caves i a la producció de xampany.

Josep va viatjar per Europa per tal de conèixer bé la producció del xampany, i passà temporades a Epernay i Reims, centres importants de producció en la regió de la Champagne, per tal de poder crear el seu propi cava.

De tornada a Esplugues, i amb la col·laboració d'un tècnic especialitzat de Sant Sadurní d'Anoia, n'Agustí Parera, es llançà a la fabri-

L'escola Mireia: una escola diferent en un context impossible

Josep Lluís Barrasa

Una petita història de 1861: Mireia

-I quin nom voleu posar a la nena?-, demanà somrient el rector del petit poble de la Provença, ja preparat per batejar-la.

-Li direm Mireia-, respongué el padrí, Frederic Mistral, tot cofoi i confiat.

-Mmm... Mireia?-, digué el mossèn, mirant al pare i al padrí amb cara de pocs amics. -Aquest nom no hi és al santoral. Busqueu-ne un altre!-

-Perdoni, monsenyor-. Frederic Mistral (li donarien el Premi Nobel de Literatura l'any 1904) afinà la veu adoptant un to entre respectuós i magistral. -Mireia és la versió provençal de Maria i nosaltres parlem provençal. Volem que es digui Mireia.

El pobre capellà no volgué contraposar la seva ignorància al prestigi social i literari de Mistral, el qual, dos anys abans, havia publicat amb èxit, el seu primer poema, Mirèio. Poc després, s'iniciaria l'idil·li mutu entre Mistral i els poetes catalans de la Renaixença. Mireia esdevindria un nom popular.

L'escola Mireia d'Esplugues: una història de 1970

L'alcalde Josep Català -l'últim batlle

en temps de la Dictadura, va ser un personatge que va viure uns temps de profunds canvis polítics, socials i econòmics. Va governar Esplugues des del 1970 fins el 1979. La situació del poble quan va arribar a l'alcaldia era alarmant: immigració desordenada, especulació urbanística... i nens, molts nens i nenes sense escola. A més, les poques escoles que hi havia als anys setanta, eren molt diferents a les actuals: edificis vells i inadequats, professorat desmotivats i mal pagats, pedagogia desfasada, llengua castellana.

L'escola Mireia va ser, al comença-

ment del seu mandat, la gran il·lusió i la gran frustració de l'alcalde. Volia una escola modèlica, activa, participativa, respectuosa amb la llengua materna dels alumnes..., en plena dictadura franquista i quan s'acabava d'aprovar la Llei General d'Educació del ministre Villar Palasí. Veiem.

El projecte va començar amb els millors auguris. L'alcalde va posar la idea en les mans d'unes mestres excepcionals: Anna Mª Roig, Rosa Mª Pujadó, Pilar Tatxé i Cinta Margalef. Altres, s'afegiren més tard: Teresa Serra i Claustre Cardona. Portaven el bagatge pedagògic experimentat en altres escoles renovadores, com Thalita i Costa Llobera, pioneres d'un moviment que aviat s'estendria per molts altres llocs de la geografia catalana i que s'agruparia en el Col·lectiu d'Escoles per l'Escola Pública Catalana (CEPEPC). Al CEPEPC s'adheriria bastants anys més tard l'escola Lola Anglada.

Els regidors començaren a sentir expressions inusuals en aquells temps en un municipi com Esplugues: "*Dicha escuela se la va concibiendo como una escuela de enseñanza activa, de integración de clases sociales y que a la vez que formativa de los niños pueda*

NECESSITEM NOUS SOCIS que ens ajudin en la nostra tasca cultural i de servei a la vila d'Esplugues.

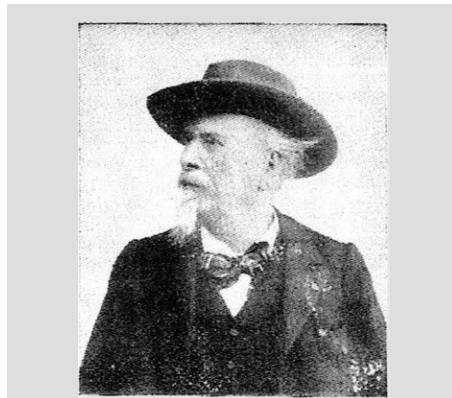
Podeu demanar informació a l'adreça d'aquesta publicació, o bé consultar la pàgina Web que també s'indica, o adreçar-vos a la Sra. Mercè Malaret (tel. 93 371 28 82) o bé a la Sra. Rosa Abós (tel. 609 34 79 90).

Tanmateix, estem a la vostra disposició si voleu una informació directa, els dimarts de 19-21 h. al local del Casal de Cultura Robert Brillas d'Esplugues. Us hi esperem!

ser incluso una escuela de formación de padres. El Boletín de Información Municipal, de finals de 1970, i la Vida d'Esplugues anunciaven al poble que *deseando el ayuntamiento poner al servicio de nuestros escolares la más moderna pedagogía al servicio de la educación, nace la escuela Mireia*. Semblava un somni. L'activitat física, creativa, intel·lectual i social del nen, com a base de la pedagogia. El paper del mestre seria el d'un animador, suggeridor, alimentador de l'activitat del nen i responsable de crear un ambient educatiu favorable. El treball en equip del mestres, la col·laboració dels pares i la importància de la llengua materna en l'educació dels nens, com una continuïtat entre l'ambient familiar i escolar, serien la norma. Increïble a l'any 1970!

El millor de tot era que l'escola Mireia hauria d'haver estat com la punta de llança d'un seguit d'iniciatives educatives del nou alcalde. L'Ajuntament s'abocà a portar a bon terme aquesta proposta. Josep Català encarregà a Josep Lluís Elia, l'arquitecte municipal, un projecte d'escola que també seria modèlic arquitectònicament (L'edifici de l'actual escola Gras Soler estava destinat a ser la seu d'aquest somni). L'escola Mireia, mentrestant, iniciaria el seu camí a uns pisos que prestà l'empresari Corberó, al carrer Lluñell (en aquest immoble varen estar instal·lades durant uns anys les oficines de la Policia Nacional). El nou centre escolar funcionaria en règim de patronat. Aquesta era una forma d'ensenyament concertat que permetia a certes entitats—Ajuntaments i institucions religioses, principalment— obrir i

NOTICIA BIOGRÁFICA

Frederic Mistral va néixer a Mallana (Maiano, en provençal) el dia 8 de setembre de 1830. Fill de terratinents i habitant una masia —el Mas del Jutge—, el camp i les seves feines, els camperols i les seves contalles, el feren sensible, de molt infant, a les veus de la terra. A vuit anys fou dut a l'escola primària. Als catorze, i abans de començar el batxillerat, un professor seu —Josep Roumanho— descobrí el seu entusiasme provençalista i l'associà a l'empresa de refer l'ortografia de la llengua materna. Pocs anys després apareixia la primera antologia provençal. El 1859, i als vint-i-nou d'edat, Mistral publicà el poema que el féu universalment famós: «Mireia». Altres poemes importants i alguns reculls poètics assenyalen principalment l'activitat del més representatiu dels poetes creadors de la renaixença provençal. L'any 1904, Mistral fou coparticip del Premi Nobel de literatura. Aureolat amb la glòria de patriarca, Mistral morí a Mallana el 24 de març de 1914. Tota l'obra literària de Mistral, anostrada per Maria Antònia Salvà i per Guillem Colom, ha estat incorporada a la Biblioteca Perenne.

mantenir centres educatius finançats per l'Estat. Les escoles de patronat podien triar el seu professorat entre els mestres en actiu de les escoles públiques. Totes les prestigioses escoles de l'ajuntament de Barcelona constituïen un patronat. I a Esplugues hi havia una escola de patronat: l'escola parroquial Sant Antoni, que funcionava en uns barracons al barri de Can Vidalet. Aquesta escola pertanyia al bisbat, el qual no se'n preocupà gens del seu funcionament. El Patronat Escolar de l'escola Mireia estaria format pel mateix Ajuntament.

No va ser possible.

Com molts somnis, el d'una nova

referència educativa per a Esplugues, es veié molt aviat contrariat. El Ministeri d'Educació, conseqüent amb la promulgació de la nova llei de Villar Palasí, paralizà la creació de nous centres de patronat. Malgrat això, l'Ajuntament decidí continuar el procés endavant. L'escola s'estrenà el curs 1971-72 amb dues classes de preescolar i els dos primers cursos d'EGB. Les mestres recorden, d'una banda, el bon gust desplegat per l'arquitecte municipal, Josep Lluís Elia, en la decoració dels locals i, de l'altra, la implicació dels pares i mares en el projecte comú.

El somni de l'escola Mireia va acabar amb el curs 1973-74. Els alumnes que havien començat l'EGB es varen traslladar a la nova escola pública Gras Soler. Era la fi de l'innovador projecte pedagògic de l'alcalde Català. Per part de les mestres i de les famílies s'havien dipositat moltes esperances i moltes energies en aquell projecte. Els alumnes es quedaren amb la sensació d'haver viscut uns anys intensos de vivències i de coneixements. Pares i mares no pogueren evitar les llàgrimes. Havia estat un somni engrescador!

Als antics alumnes i pares i mares de l'escola Mireia d'Esplugues:

Des d'El Pou del Vernís, el Grup d'Estudis d'Esplugues anima a tots els que varen viure d'aprop l'experiència de l'escola Mireia a que ens facin arribar els seus records, sentiments, documents i fotos d'aquells meravellosos anys. Creiem que és un patrimoni que s'ha de conservar. Pot ser una forma eloqüent de continuar el somni. Moltes gràcies per anticipat!

Sortida a Cervera, el passat dissabte 9 de novembre

Us donem una breu notícia de la sortida que va organitzar el Grup d'Estudis el passat 9 de novembre a Cervera. Entre socis i amics del grup, ens vam aplegar 53 persones. Ens van acollir membres del Centre Municipal de Cultura, concretament el seu Director Sr. Jaume Carbonell i la Dra. M. Teresa Salat, aprofitant la recepció al Restaurant Gran Cafè per desenvolupar una lliçó històrica sobre els fets de 1714 i la vila de Cervera. Posteriorment va ser la Sra. Montse Pérez la que, com a excel·lent guia, ens va introduir en la visita de la Universitat, de l'Església de Santa Maria i, tanmateix, el Carrer Major, la Plaça Major, el carreró de les bruixes i d'altres indrets. I abans del dinar, encara vam assistir a una projecció relativa a la història de Catalunya al Centre d'acollida turística de Cervera (CAT). En la primera meitat de l'any proper, proposarem una altra sortida als nostres socis, amics i espluguins en general, i esperem mantenir el nivell cultural i d'atenció acurada que es mereixen tots els participants en les nostres sortides.